

Pytania i odpowiedzi

Pytanie: Mam pytanie dotyczące art. 15g projektowanej ustawy - czy "prze stojowe" jak i możliwość obniżenia wymiaru czasu pracy - jest ograniczone czasowo? Czy tylko świadczenia są ograniczone okresem 3 miesięcy?

Odpowiedź: Ograniczenie czasowe dotyczy jedynie wypłaty świadczeń w postaci dofinansowania do wynagrodzeń. Sama możliwość ustalenia z pracownikami reguły przestoju lub obniżenia wymiaru czasu pracy nie została ograniczona czasowo.

Wspomniany art. 15g, który ma zostać dodany do ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, w ujęciu generalnym dotyczy dofinansowania wynagrodzeń pracowników objętych przestojem ekonomicznym lub obniżonym wymiarem czasu pracy w następstwie wystąpienia COVID-19. Świadczenie to ma być wypłacane ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Warunki i tryb wykonywania pracy w okresie przestoju lub obniżonego wymiaru czasu pracy pracodawca ma ustalać w układzie zbiorowym pracy lub w porozumieniu z zakładowymi organizacjami związkowymi. Jeżeli u pracodawcy nie działają zakładowe organizacje związkowe, warunki i tryb wykonywania pracy ustala się w porozumieniu z przedstawicielami pracowników wyłonionymi w trybie przyjętym u tego pracodawcy. W układzie zbiorowym pracy lub porozumieniu określa się m.in. okres, przez jaki mają obowiązywać rozwiązania dotyczące przestoju lub obniżonego wymiaru czasu pracy.

Art. 15g ust. 16 ma stanowić, że świadczenia w postaci dofinansowania na wypadek przestoju oraz obniżonego wymiaru czasu pracy przysługują przez łączny okres 3 miesięcy. Przepis ten wyraźnie odnosi się jedynie do samych świadczeń, a zatem do dofinansowania. Sama możliwość wprowadzenia przestoju oraz obniżonego wymiaru czasu pracy nie została ograniczona czasowo. Tym samym nie ma przeszkód, aby pracodawca ustalił z organizacjami związkowymi lub pracownikami reguły przestoju ekonomicznego lub obniżenia wymiaru czasu pracy na okres przekraczający 3 miesiące, przy czym po upływie 3 miesięcy pracodawca nie otrzyma dofinansowania ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Pytanie: Czy możliwość obniżenia wynagrodzenia do 50% oraz obniżenia wymiaru czasu pracy do 80% może zostać zastosowane łącznie?

Odpowiedź: Nie, obniżenia wynagrodzenia do 50% z powodu przestoju ekonomicznego oraz obniżenia wymiaru czasu pracy nie można stosować łącznie.

Problematykę tę reguluje projektowany art. 15g ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych. Przepis ten wskazuje na dwa szczególne uprawnienia dla pracodawców:

- możliwość uzyskania dofinansowania do wynagrodzenia pracowników w sytuacji przestoju ekonomicznego – polegająca na tym, że w sytuacji przestoju pracodawca wypłaca pracownikowi wynagrodzenie obniżone nie więcej niż o 50%, ale nie niższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę, a dodatkowo wynagrodzenie to jest dofinansowane ze środków Funduszu

Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, do wysokości 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

- możliwość uzyskania dofinansowania do wynagrodzenia pracowników w sytuacji obniżenia wymiaru czasu pracy – polegająca na tym, że przedsiębiorca, u którego wystąpił spadek obrotów gospodarczych, może ograniczyć wymiar czasu pracy o 20%, nie więcej niż do 0,5 etatu i ubiegać się o dofinansowanie do wysokości połowy wynagrodzenia, jednak nie więcej niż 40% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Powyższych uprawnień nie można stosować łącznie, przede wszystkim z tego względu, że zjawiska przestoju ekonomicznego i obniżenia wymiaru czasu pracy nie mogą wystąpić jednocześnie wobec jednego pracownika. Zgodnie z art. 2 pkt. 1) ustawy z dnia 11 października 2013. r o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy, przestój ekonomiczny to okres niewykonywania pracy przez pracownika z przyczyn nie dotyczących pracownika pozostającego w gotowości do pracy. Tymczasem pkt. 2) tego przepisu stanowi, że obniżony wymiar czasu pracy to obniżony przez przedsiębiorcę wymiar czasu pracy pracownika z przyczyn nie dotyczących pracownika, jednak nie więcej niż do połowy wymiaru czasu pracy. Tym samym mówiąc ogólnie, przestój ekonomiczny to sytuacja, gdy zakład pracy nie funkcjonuje i pracownicy w ogóle nie wykonują pracy. Natomiast obniżenie wymiaru czasu pracy zachodzi, gdy pracownicy pracują, ale w mniejszym wymiarze.

Pytanie: Czy benefity dla mikroprzedsiębiorców będą możliwe dla firm, których zysk jest sezonowy (np. branża ogrodnicza, w której w miesiącach styczeń-luty obroty są znikome, a prawie całe roczne obroty są w miesiącach marzec-maj). Wykazanie spadku w obrotach w marcu wobec lutego nie jest możliwe, bo spadek jest wobec marca 2019.

Odpowiedź: Niektóre uprawnienia mogą dotyczyć również przedsiębiorców z branż z zyskiem sezonowym. Będą to te uprawnienia, które są związane ze spadkiem obrotów gospodarczych obliczanym poprzez porównanie obrotów z 2020 r. do zysków z 2019 r.

Projektowane przepisy ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: projekt ustawy) przewidują, że przedsiębiorcy będą mogli skorzystać z pewnych ułatwień, pod warunkiem wykazania spadku obrotu gospodarczego. Jednocześnie przepisy w różny sposób definiują ten spadek, posługując się różnymi metodami jego obliczania. W zależności od metody obliczania, niektóre ułatwienia dla przedsiębiorców mogą dotyczyć również branż z zyskiem sezonowym.

Przykładowo, ubiegając się o dofinansowanie z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w przypadku obniżenia wymiaru czasu pracy w związku z wystąpieniem COVID-19, przedsiębiorca powinien wykazać spadek obrotów gospodarczych. Art. 15g ust. 9 projektu ustawy wyjaśnia, jak należy rozumieć ten spadek. Jest to spadek sprzedaży towarów lub usług, w ujęciu ilościowym lub wartościowym:

- 1) nie mniej niż o 15%, obliczony jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych **2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r.** do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, **w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego**; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego, lub

- 2) nie mniej niż 25% obliczony jako stosunek obrotów z dowolnie wskazanego miesiąca kalendarzowego, przypadającego po dniu 1 stycznia 2020 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku, o którym mowa w ust.1, w porównaniu do obrotów z miesiąca poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego.

Z pkt 1) powyżej wynika zatem, że spadek obrotów gospodarczych może być wykazywany poprzez porównanie obrotów z dwóch miesięcy 2020 r. do zysków z dwóch analogicznych miesięcy 2019 r.

Podobna sytuacja zachodzi również w przypadku dofinansowań części kosztów wynagrodzeń, które zgodnie z art. 15zzb projektu ustawy, mogą (ale nie muszą) być wypłacane przez starostę na podstawie umowy z przedsiębiorcą. Dofinansowanie to może być udzielone w przypadku spadku obrotów o:

- 1) co najmniej 30% – może być przyznane w wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 50% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy w odniesieniu do każdego pracownika;
- 2) co najmniej 50% – może być przyznane w wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 70% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 70% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika;
- 3) co najmniej 80% – może być przyznane w wysokości nieprzekraczającej kwoty stanowiącej sumę 90% wynagrodzeń poszczególnych pracowników objętych wnioskiem o dofinansowanie wraz ze składkami na ubezpieczenia społeczne należnymi od tych wynagrodzeń, jednak nie więcej niż 90% kwoty minimalnego wynagrodzenia, powiększonego o składki na ubezpieczenia społeczne od pracodawcy, w odniesieniu do każdego pracownika.

Spadek obrotów gospodarczych obliczany na potrzeby omawianego dofinansowania został zdefiniowany jako zmniejszenie sprzedaży towarów lub usług, w ujęciu ilościowym lub wartościowym obliczone jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych **2 kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po dniu 1 stycznia 2020 r.** do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie dofinansowania, **w porównaniu do łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych 2 kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego;** za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego.

W powyższym przypadku obliczenie spadku obrotów również odbywa się poprzez porównanie obrotów z 2019 i 2020 roku. W przypadku branż z zyskiem sezonowym, które są w stanie wykazać spadek obrotów dopiero od miesięcy wiosennych (marzec i następne), wniosek o dofinansowania będzie można złożyć najwcześniej w maju 2020 r., a to z tego względu, że dopiero wówczas będzie znany obrót z marca i kwietnia i będzie można realnie ocenić, czy doszło do spadku obrotów i jaki jest rozmiar tego spadku.

Pytanie: Czy obniżenie czynszu w galeriach handlowych o 90% będzie obowiązywało od uchwalenia „tarczy”, tj. pewnie od 1.04 czy za cały okres, w jakim był wprowadzony zakaz handlu w galeriach?

Odpowiedź: Zgodnie z projektem ustawy przepis dotyczący obniżenia czynszu najmu powierzchni w obiektach handlowych powyżej 2000m² ma wejść w życie dopiero w dniu następującym po dniu ogłoszenia ustawy. Dopiero od tego momentu będzie można domagać się obniżenia czynszu.

Unormowanie, o którym mowa, znajduje się w art. 15ze projektu z dnia 25 marca 2020 r. ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: projekt ustawy). W myśl tego przepisu w przypadku gdy działalność najemcy powierzchni w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii została zakazana lub ograniczona na podstawie przepisów prawa, a najemca działalności tej nie prowadzi, wysokość czynszu najmu za ten okres ulega obniżeniu o 90% w stosunku do czynszu przysługującego wynajmującemu na podstawie umowy, chyba że umowa przewiduje korzystniejsze dla najemcy obniżenie czynszu.

Art. 92 projektu ustawy stanowi z kolei, że ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z pewnymi wyjątkami. Dla niektórych przepisów ustawodawca przewidział bowiem ich wejście w życie z mocą wsteczną, jednakże nie dotyczy to art. 15ze. Tym samym należy uznać, że przepis ten ma obowiązywać od dnia następującego po dniu ogłoszenia i dopiero wówczas będzie można ubiegać się o obniżenie czynszu.

Pytanie: Czy są jakieś propozycje wsparcia osób zatrudnionych na umowach cywilnoprawnych, nie podlegającym ubezpieczeniom społecznym z powodu nauki (zlecenie ze studentem)?

Odpowiedź: Tak, projektowane przepisy przewidują, że tacy zleceniobiorcy mogą skorzystać ze świadczenia postojowego.

Projektowany art. 15zq ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych z dnia 25 marca 2020 r. stanowi, że osobie wykonującej umowę zlecenia lub inną umowę o świadczenie usług przysługuje **świadczenie postojowe**, ale pod warunkiem, że **nie podlega ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu**. Tym samym jeśli zleceniobiorca jest studentem i nie posiada odrębnego tytułu do ubezpieczenia (np. umowy o pracę), wówczas z takiego świadczenia postojowego będzie mógł skorzystać.

Świadczenie postojowe przysługuje osobom zamieszkującym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli są obywatelami RP, posiadają w Polsce prawo pobytu lub prawo stałego pobytu lub są cudzoziemcami legalnie przebywającymi na terytorium RP. Aby uzyskać świadczenie należy wykazać, że w następstwie wystąpienia COVID-19 doszło do przestoju w prowadzeniu działalności przez zleceniodawcę, który zatrudnia zleceniobiorcę. Dodatkowo należy spełnić następujące warunki:

- umowa cywilnoprawna została zawarta nie później niż w dniu 1 lutego 2020 r.,
- wynagrodzenie z tytułu wykonywania umowy cywilnoprawnej wynosi nie mniej niż 50% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2020 r.

Świadczenie postojowe przysługuje w wysokości 80% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. W przypadku gdy suma przychodów z umów cywilnoprawnych uzyskana w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym został złożony wniosek o świadczenie postojowe wynosi nie mniej niż 50% kwoty minimalnego

wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2020 r., świadczenie postojowe przysługuje w wysokości sumy wynagrodzeń z tytułu wykonywania tych umów cywilnoprawnych.

Wniosek o wypłatę świadczenia postojowego składany jest za pośrednictwem zleceniodawcy. Co do zasady świadczenie przyznawane jest jednorazowo, jednakże zgodnie z projektowanym art. 15zt omawianej ustawy, Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia przyznać ponowną wypłatę świadczenia postojowego, dla osób, które już to świadczenie otrzymały, mając na względzie okres obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii oraz skutki nim wywołane.